

מסורת הש"ס

(א) יקדושין לא ע"ש, (ב) תוספתא פ"ה ד' ע"ב, (ג) ה"א, (ד) שבת כ"ט ו"ה, (ה) סנהדרין פ' תמורה ל', (ו) תמורה ט' [קמ"ט מו], (ז) [תמורה ל': ע"ג ע"ד וע"ד] מוס' מנחות נח: ד"ה ויחלף [דמ"ר], (ח) [ג' ע"ב ע"ג], (ט) [שמות כ"ה], (י) ויקרא פ"ח ט"ז, (יא) [ש"ס ע"ב], (יב) [קמ"ט מו], (יג) [ש"ס ע"ב].

תורה אור השלם

- 1. אבני שהם זבובי מלאים לאפור ולחושן; שמות כ"ה ז'
2. זבובי שהם זבובי מלאים לאפור ולחושן; שמות כ"ה ז'
3. כל צאן קרד יקבצו לך אילי גביות ויהיו יקבצו לך על רצון מוכיח ובית הפארה יאפא; ישעיהו ט"ו
4. כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא בשם בשם יי' ולעבדו ולעבד אחר; צפניה ג ט
5. ויאמר משה גם אתה תתן בקרבו זבחים ועלות ועשיתו לך אלהים; שמות י"ב
6. ויקח יתרו חתן משה עלה וחבדים לאלהים ויבא אהרן וכל עמי ישראל לאבל ולחם מצות חתן משה לפני האלהים; שמות י"ב

הגהות הב"ח

(א) גם מיהו אית ליה אית ליה ויהו ויהו (ב) תוס' ד"ה ואבני וכו' דהדר ערביה דבאבני

לעזי רש"י

פירק"א. אכסדרה.

מוסף רש"י

בששים רבוא שכה. היה משתכר זה ששים ריבוא לדיני וכן דרשו (א). תחת מראשותיו של אביו. והוא יין (סו). משם ראיה. תפמייה (סוכה כח). ורד הגוגחה אסורה. בהקדמה כגון שנגחה על פי עד אחד או על פי העולם המתקבל לנגוה ולא להדיע (סנהדרין פ' הפסולין לגבי מובה. כגון מוקפה ועבד לקמן טו). כל צאן קרד יקבצו לך אילי גביות ויהיו יקבצו לך על רצון מוכיח ולחם מצות חתן משה לפני האלהים; שמות י"ב

בששים ריבוא שכה. ששים ריבוא דינר היו רוצין ליתן לו ריבוא לא זיערו. להקילו משכמו: אבני שהם הפסקי הענין. מללא כתיב ואבני שהם כדכתיב כזולתו וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ועורות (ש) הפסקי הענין ולא קאי אריקחו: והא ואבני מלאים כתיב דהדר ערביהו. למילתא קמייתא

וליתסרו: ועוד הא קאמי. עלה דהיא דר"א: לנגה הכאה נולדה נו'. אלמלא לית ליה קיסה לר"א: סקרו ישראל. סקרו ישראל לקחה משלו מן העוד כוכבים לעזמו וחזר ומכרה לזכור: ור"א לא חייש לניעה. לשילא פרכין דמי [ג:] טעמא דר"א משום קיסה: ודמא שמו. זה המזכר למעלה [ש:] איה ליה קיסה. ובעינן סקרו וחייה לרביעה ובעינן שמיור: ולד נוגח. פרה שנגחה ישראל כשהיא מעוברת ומת ולדה פסול לקרבן: והיא וולדה נגחוס. ונגח שנגח צעד אחד או ע"פ העולם שהיה מעמטן ארץ עדים נדבר אינו נסקל ואמרין במורת כהנים מן האלן להואית את המוקפה ומן האלן וי"ו ימירה להואית את הנוגח: משעה שנוכרה. דמעי אמה. לקמן מפרש מנה ידעי דהאי ולד אדום הוא: ולדוסיהן מוסרין. אופן שנתעברו בהן אחרי כן: מחלוקת. דר"א ורנני כשנרבעו כשהן מוקדשין ובמסכת תמורה [ג:] מפרש טעמא דר"א משום דביחא מילתא: שמי שערבו פסולות כהן שחורות או לזנות: ומ"ש דידהו. דלוי ישראל ועבדי לדכר נעזב הא מילתא כהמט דר"א: כזומות. מין משפחות פירות היו לו לדמא בן נתיבא מוחזקות לילד ולדות אדומין בהעברת כוס: אקילעא. פורקיא לפני הטרקלין: וכן היה ר"א נו'. משום דחייש לרביעה: גרויה. מעמטן נגררין להמגייר אע"פ שאין מכלילין אותן: מעזוד כוכבים דדידי כהן. כדכתיב לקראו כולם בשם ה' [צפניה ג] כלל מרביעה לא הדרי: ופרוייהו אמרי. ר' אמי ורבי יצחק נפחא. בין דרב פפא לרב זביד איכא טובא דרב פפא ממני פתח חד פתח אידך וממני מאי קראה כרב יוסף ואתקפתא דלמלא מעזודת כוכבים הוא דדדרי ממני לה כצ"י: שים אחד. משמע אין חילוק בעובדי ישראל והאומות תהא עבודתן שיה כלל מלמותיו: גם אשה סתן. מוקסי לר"א: הניחא למ"ד. פלוגתא דבני רבי חייא ורבי יהושע בן לוי צפ' בתרא דשמיטת קדשים [צפניה ט.]: דמי

לעתיד לבא אמר רב יוסף מאי קרא וכו' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' אמר ליה אביי ודלמא מעבודת כוכבים הוא דהדר בהו אמר ליה רב יוסף לעבדו שכם אחד כתיב רב פפא מתני הכי ורב זביד מתני הכי ותרויהו אמרי וכן היה רבי אליעזר פוסל בכל הקרבנות ותרויהו ליה חבורה לרבי אליעזר כל צאן קרד יקבצו לך וגו' אמר רבי אליעזר כולם גרים גרויהם הם לעתיד לבא ומאי קראה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' בשם ה' מתקוף לה רב יוסף ודלמא מעבודת כוכבים הוא דהדר בהו א"ל אביי לעבדו שכם אחד כתיב מיתבי ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות קודם מתן תורה שאני ת"ש ויקח יתרו חתן משה עולה וזבחים לאלהים יתרו נמי קודם מתן תורה הוא ה"ל למ"ד יתרו

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה כד.

ואבני מלאים כתיב דהדר ערביה. לפ"ה משמע דזה הפסקי ביקחו לי תרומה ומתחלה היה דומה אבני שהם הפסקי הענין והדר מקשה והא ואבני מלאים כתיב דהדר ערביה שם אבני שהם נקרא כזה ויקחו ותימה דלטו בתר דכתיב אבני שהם

בפסקי הענין ועוד קשה אי חשבי עירוב בפסקי ועוד קשה אי חשבי עירוב מקראות כזי האי גוונא א"כ פ"ק לשבעות (דף י). דתנן ר"מ אומר כל השעירים כפרתן שיה ומפיק ליה בגמרא מדכתיב ושעיר ופרך עזרת ויה"כ דלא כתיב זהו ושעיר מאי איהא למימר ומאי פריך הא לין דכוכות דמיתה כתיב ושעיר נמי דהדר ערביה לכך נראה דהאי מעשה דדמא בן נתיבא לאו באבני שהם הוא אלא באבני החשן ואע"ג דלמרא בגמרא נקשו ממנו אבנים לאפוד י"ל כיון שחשן מחוזה לאפוד קרי אפוד וכן משמע בירושלמי דהא דמיימי האי עובדא דלמא בן נתיבא גבי פסח אחת אצדה ישפה מצמימן והכי פריך הכל והא כתיב אבני מלאים (א) והדר ערביה ובאבני מלאים מיהא דכתיב וי"ו לרש"י זהו ויקחו ויחא נמי היא דפרק קמא לשבעות (דף י). לכיון דכתיב ושעיר כוכות ניימא דצההוא (ב) מרביה קרא וי"ו גרס והא ואבני דהדר ערביה וקאי אההוא דפרשת ויקח דכתיב קחו מאתכם תרומה וכתיב ואבני שהם הפסקי הענין שכתוב בהו ויקחו. ומקשינן איהו בריקחל משה כתיב קחו מאתכם תרומה. וכתיב הם ואבני שהם ויה"כ מלאים. ועוד ובה קני ממנו פרה א"כ אלוהא וישתתן (ב) היאך א"ר אליעזר שקנה פרה אדומה מעבד כוכבים. ופרקין (ו) דמא בן נתיבא זה הפרה לא נולדה לו מפרה שלו אלא מתגר ישראל ובה וישראל היו משמרין את אמה משעה שנוצרה. ור' אליעזר לטעמיה דחייש דרביעה דפרה ולרביעה דאמה. דכור ודר נבעת אסורה. ואי אמרת ניהוש לאמה דאמה. כולי האי לא חיישין. ומנא ידעי דמשמרי לה. אמר רב כהנא כוס אדום מעבדין לפניו בשעה שעולה עליה זכר. אי הכי אמאי דמיה יקרין הואיל ושתי שערות שחורות פסולות בה. ומאי שנא בדידהו אגן נמי נעבדי. אמר רבינא במחזקות. וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן. אמרו לו והא כתיב כל צאן קרד יקבצו לך וגו'. אמר להו כולן גרים הם לעתיד לבוא. אמר רב יוסף מהאי קרא לקרא כולן בשם ה' ולעבדו שכם אחד

הכל ביו"ז בלא שום הפסק: ור"א לא חייש לרביעה והא תנאי אמרו לו וכו'. היה נמי לאקשויי מההוא דוכן ר"א פוסל בכל הקרבנות אלא למלא חייש לרביעה אלא ניחא ליה לאתויי מההוא מעשה דקיימי עליה: ויהו"ש דמא רביעה אמה. הא דלא פריך דלמא עלה עול על אמה והיא אמה נשאו עול דא"כ לא אשכחן פרה שלא עלה עול על אמה לתנן (פרה פ"ב מ"ד) עלה עליה זכר פסולה: ויהו"ש ע"ה ר"א אוסר וכו'. לאו דוקא אכל הפסולין קאי דהא אמתן פסול לגבי המזבח ואמרין במרובה (צ"ק טו. וס) דבין לנ"ש ובין לנ"ה ולדות של אמתן מותרים ואין לומר דר"א פליג עלייהו: ישראל היו משמרין אמה משעה שנוצרה. תימה לאכ נמי אמאי אינס לריכיס לשמור דלניצא דר"א קיימינן דאית ליה ט זה חיה גורם אסור וי"ל כיון דטעמא דלמא נמי אינו אלא משום דביחא מילתא כדלמרינן צפון תמורה (דף ג) ומהאי טעמא אמרי דנרבעו כשהן מולין מותרין לכיון דאשמתו לא ביחא מילתא הכי נמי נרבע האכ לא מיכרא ולא ביחא מילתא: יתרו

עין משפטו נר מצוה

ב א מיי פ"ג מהל' אסורי מצות הלכה יב יג ופ"ה מהל' מוק ממון הלכה יא סמג סוף לאון שמו: ב א מיי פ"ג מהל' אסורי מצות ה' יב סמג ס:

רבינו הנאל

והנה בענין האפוד כתוב בהו ויקחו לי תרומה והיאן בקשו לקנותם מעבד כוכבים. ופרקינן כיון דלא כתיב ואבני שהם. דאמרי וי"ו מוסרי על ענין ראשון אלא אבני שהם הפסקי הענין שכתוב בהו ויקחו. ומקשינן איהו בריקחל משה כתיב קחו מאתכם תרומה. וכתיב הם ואבני שהם ויה"כ מלאים. ועוד ובה קני ממנו פרה א"כ אלוהא וישתתן (ב) היאך א"ר אליעזר שקנה פרה אדומה מעבד כוכבים. ופרקינן (ו) דמא בן נתיבא זה הפרה לא נולדה לו מפרה שלו אלא מתגר ישראל ובה וישראל היו משמרין את אמה משעה שנוצרה. ור' אליעזר לטעמיה דחייש דרביעה דפרה ולרביעה דאמה. דכור ודר נבעת אסורה. ואי אמרת ניהוש לאמה דאמה. כולי האי לא חיישין. ומנא ידעי דמשמרי לה. אמר רב כהנא כוס אדום מעבדין לפניו בשעה שעולה עליה זכר. אי הכי אמאי דמיה יקרין הואיל ושתי שערות שחורות פסולות בה. ומאי שנא בדידהו אגן נמי נעבדי. אמר רבינא במחזקות. וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן. אמרו לו והא כתיב כל צאן קרד יקבצו לך וגו'. אמר להו כולן גרים הם לעתיד לבוא. אמר רב יוסף מהאי קרא לקרא כולן בשם ה' ולעבדו שכם אחד

(א) ע"י בתוס' אלן ד"ה ואבני שהיא גירסת רבינו צוה. (ב) נראה דל"ל הא אמר ר"א דלסור לקנות פרה אדומה כ"י.

כלם בשם ה' מתקוף לה רב יוסף ודלמא מעבודת כוכבים הוא דהדר בהו א"ל אביי לעבדו שכם אחד כתיב מיתבי ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות קודם מתן תורה שאני ת"ש ויקח יתרו חתן משה עולה וזבחים לאלהים יתרו נמי קודם מתן תורה הוא ה"ל למ"ד יתרו